

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 24 maj 2011

om det statliga stöd C 88/97 som Republiken Frankrike har genomfört till förmån för Crédit Mutuel

[delgivet med nr K(2011) 3436]

(Endast den franska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2011/747/EU)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-sätt, särskilt artikel 108.2 första stycket,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska sam-arbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a,

efter att i enlighet med nämnda artiklar⁽¹⁾ ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig och med beaktande av dessa synpunk-ter, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

- (1) Den 25 januari 1991 inkom Association française des banques (nedan kallad AFB), Chambre syndicale des ban-ques populaires (CSBP) och Crédit Agricole med ett kla-gomål om att Frankrike hade lämnat statligt stöd till Crédit Mutuel.
- (2) Kommissionen begärde för första gången in upplysningar om sparformen *Livret bleu* (blå bankbok) genom en skri-velse av den 27 maj 1991.
- (3) Genom en skrivelse av den 6 februari 1998 underrättade kommissionen de franska myndigheterna om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget (nuvarande artikel 108.2 i EUF-fördraget) om den eventuella förekomsten av statligt stöd i sparformen *Livret bleu*⁽²⁾.
- (4) Den 8 april 1998 besvarade de franska myndigheterna de frågor kommissionen hade ställt i sitt beslut om att in-ledda förfarandet.

- (5) Den 18 juni 1998 skickade Crédit Mutuel en skrivelse till kommissionen där man argumenterade mot att de åtgär-der som var föremål för förfarandet skulle klassificeras som statligt stöd. Denna skrivelse innehöll också räkens-kaper för *Livret bleu*. Många olika berörda parter har också inkommit med sina synpunkter till kommissionen (se avsnitten 3 och 4, skälen 48–59), som vidarebeford-rade dessa till de franska myndigheterna den 3 september 1998.

- (6) Klagandena har skickat kommissionen fyra komplette-rande inlagor i skrivelser av den 29 oktober 1999, 16 maj 2000, 16 oktober 2000 och 19 januari 2001, vilka kommissionen vidarebefordrade till de franska myn-digheterna den 21 februari 2000 och 3 november 2000.

- (7) Den 5 februari 2001 vidarebefordrade kommissionen dokumentation från AFB till de franska myndigheterna.

- (8) Från november 1998 till december 1999 gjorde en kon-sult⁽³⁾ (nedan kallad *kommissionens konsult*) en revision av räkenskaperna för *Livret bleu*. Konsultens rapport lades fram för de franska myndigheterna och Crédit Mutuel den 10 januari 2000. Den 7 februari 2000 organiserades ett tekniskt samordningsmöte mellan kommissionen, bi-trädd av konsulten, de franska myndigheterna och Crédit Mutuel kring denna revisionsrapport.

- (9) Genom en skrivelse av den 14 september 1999 begärde kommissionen att de franska myndigheterna skulle pre-cisera det uppdrag av allmänt intresse som man gett Crédit Mutuel. Kommissionen gav genom skrivelser av den 21 februari 2000, 3 november 2000 och 5 februari 2001 de franska myndigheterna tillfälle att inkomma med sina synpunkter⁽⁴⁾ på de delar av klagan-denar dokumentation som gick ut på att sparformen *Livret bleu* utgjorde en "lockvara" (se underavsnitt 7.2.3, skälen 110–118). De franska myndigheterna inkom med sina synpunkter den 1 februari 2001.

⁽¹⁾ EGT C 146, 12.5.1998, s. 6 och EUT C 210, 1.9.2006, s. 12.

⁽²⁾ Det handlar om den kommersiella beteckningen på sparformen i fråga, som fram till och med den 31 december 2008 betecknats "*compte spécial sur livret du crédit mutuel*" (särskilt konto med bankbok hos Crédit Mutuel) i artikel L221-1 i den franska penning- och finanslagstiftningen, *Code Monétaire et financier*.

⁽³⁾ Den oberoende auktoriserade revisionsbyrån (*chartered accountant*) Littlejohn Frazer, biträdd av två franska revisionsbyråer, Auditec och Scacchi.

⁽⁴⁾ Bl.a. två statistiska undersökningar som gjorts av konsultföretaget Concurrence et Stratégie under ledning av professorn i ekonomi Michel Glais.

- (10) Den 11 april 2000 fick kommissionen in ett klagomål från den europeiska bankföreningen, Banking Federation of the EU – Fédération bancaire de l'UE (EBF-FBE) mot det stöd som Frankrike beviljat Crédit Mutuel genom ensamrätten att distribuera sparformen *Livret bleu*.
- (11) I maj 2000 gav Confédération nationale du Crédit Mutuel revisionsbyrån Arthur Andersen i uppdrag att granska de metoder som Crédit Mutuel använt i sina räkenskaper och i redovisningen av rörelsekostnaderna för *Livret bleu*. Detta uppdrag avslutades i september 2000 genom att revisionsbyrån lämnade en detaljerad rapport om räkenskaperna för *Livret bleu*, där man bedömde att *Livret bleu* uppvisade ett negativt resultat på 498 miljoner franska franc före skatt. Denna slutsats grundar sig på korrigeringar som kan bestridas. Ett sammanträde om rapporten hölls den 2 februari 2001 mellan kommissionen och Crédit Mutuel. Efter kommissionens synpunkter begärde Crédit Mutuel att Arthur Andersen skulle skicka ett meddelande daterat den 8 februari 2001 där man motiverade den metod för korrigering av överviktningen av Crédit Mutuels skadeförsäkringsverksamhet ⁽⁵⁾, som kritiserats bl.a. av kommissionen.
- (12) I april 2001 gav kommissionen sin konsult i uppdrag att identifiera skillnaderna mellan sin rapport och rapporten från Arthur Andersen och avgöra vilka ändringar som eventuellt skulle kunna vara motiverade att göra av uppgifter eller metoder i konsultens tidigare bedömning. En ny slutrapport från konsulten till kommissionen överlämnades den 23 juli 2001. I denna bedömer man att *Livret bleu* uppvisade en kumulerad icke-kapitaliserad vinst på 1,074 miljarder franska franc (163,7 miljoner euro). Rapporten skickades samma dag till de franska myndigheterna. Den 26 juli 2001 hölls ett möte mellan kommissionen, de franska myndigheterna, Crédit Mutuel och Arthur Andersen, där Crédit Mutuel och Arthur Andersen bestred slutsatserna från kommissionens konsult. Arthur Andersen försvarade sina tidigare slutsatser i ett dokument daterat den 13 september 2001, vilket bifogats en skrivelse från de franska myndigheterna av den 15 september 2001. Den 26 oktober 2001 skickade de franska myndigheterna en skrivelse till kommissionen med en rättslig analys av *Livret bleu* utifrån gemenskapens konkurrenslagstiftning. Den 7 januari 2002 skickade de franska myndigheterna en skrivelse till kommissionen, där kostnaderna för att tillhandahålla tjänsten av allmänt intresse behandlas och där de beräkningar som Crédit Mutuel presenterat redovisas utan att något nytt tillförs.
- (13) I skrivelsen till kommissionen av den 26 oktober 2001 förklarar de franska myndigheterna varför de anser att
- i) sparformen *Livret bleu* inte utgör något stöd, ii) det inte är fråga om befintligt stöd, om kommissionen skulle stå fast vid att det är fråga om stöd, iii) det under alla omständigheter är fråga om godtagbart stöd.
- (14) I sitt beslut av den 15 januari 2002 ⁽⁶⁾ (nedan kallat *det upphävda beslutet*) förklarade kommissionen att det stöd som Frankrike hade genomfört till förmån för Crédit Mutuel var oförenligt med den inre marknaden.
- (15) Beslutet av den 15 januari 2002 upphävdes genom förstainstansrättens dom av den 18 januari 2005 ⁽⁷⁾.
- (16) Kommissionen överklagade inte förstainstansrättens dom. I enlighet med artikel 266.1 i EUF-fördraget ska kommissionen vidta åtgärder för att verkställa domen. När det gäller ett beslut om statligt stöd som upphävs innebär detta att förfarandet ska återgå till det formella granskningsskedet.
- (17) Genom sitt beslut av den 7 juni 2006 ⁽⁸⁾ (nedan kallat *beslutet om förlängning*) förlängde kommissionen det formella granskningsförfarandet och förtydligade syftet med sin bedömning av det eventuella stödet.
- (18) Frankrike överlämnade sina synpunkter på beslutet om förlängning till kommissionen genom skrivelser av den 1 september 2006 och 7 september 2006.
- (19) Den 19 september 2006 tog kommissionen emot ett klagomål från Association des Victimes du Crédit Mutuel (föreningen för offren för Crédit Mutuel).
- (20) Kommissionen mottog synpunkter från Crédit Mutuel genom en skrivelse av den 13 oktober 2006.
- (21) Kommissionen vidarebefordrade dessa synpunkter till de franska myndigheterna genom en skrivelse av den 31 oktober 2006.
- ⁽⁵⁾ Kommissionens beslut 2003/216/EG av den 15 januari 2002 om det statliga stöd som Frankrike genomfört till förmån för Crédit Mutuel (EUT L 88, 4.4.2003, s. 39).
- ⁽⁷⁾ Förstainstansrättens dom av den 18 januari 2005 i mål T-93/02, Confédération nationale du Crédit Mutuel mot kommissionen, REG 2005, s. II-143.
- ⁽⁸⁾ Kommissionens beslut C88/97 av den 7 juni 2006 om Crédit Mutuel (*Livret bleu*) – Uppmaning enligt artikel 88.2 i EG-fördraget att inkomma med synpunkter (EUT C 210, 1.9.2006, s. 12).
- ⁽⁵⁾ Skadeförsäkringsverksamheten omfattar skydd mot brand, olyckor och diverse risker.

- (22) Efter två begäranden om kompletterande upplysningar från kommissionen den 22 september 2006 och 28 november 2006 lämnade Frankrike kompletterande information genom skrivelser av den 8 november 2006 och 28 februari 2007.
- (23) Kommissionen hade ett möte med de franska myndigheterna den 19 december 2006 och med Crédit Mutuel den 15 januari 2007.
- (24) Den 10 maj 2007 antog kommissionen ett beslut i enlighet med artikel 86.3 i EG-fördraget (nuvarande artikel 106.3 i EUF-fördraget) jämte artiklarna 43 och 49 i EG-fördraget (nuvarande artiklarna 49 och 56 i EUF-fördraget) om att Frankrike skulle avskaffa de särskilda rättigheterna⁽⁹⁾ för Crédit Mutuel, Caisses d'Épargne och Banque Populaire att distribuera *Livret bleu* (i fråga om Crédit Mutuel) och *Livret A* (i fråga om Caisses d'Épargne och La Poste)⁽¹⁰⁾.
- (25) Eftersom Frankrike inte avskaffade de särskilda distributionsrättigheterna för *Livret A* och *Livret bleu* inom den tidsfrist på nio månader som fastställdes i beslutet av den 10 maj 2007 inledde kommissionen det överträdelseförfarande som anges i artikel 226 i EG-fördraget (nuvarande artikel 258 i EUF-fördraget), genom att den 5 juni 2008 skicka Frankrike en formell underrättelse om underlåtenhet att följa beslutet.
- (26) Den 19 september 2009 begärde kommissionen ytterligare upplysningar från Frankrike, som besvarade begäran den 13 oktober 2009.
- (27) Den 8 oktober 2009 avslutade kommissionen överträdelseförfarandet, eftersom Frankrike genom reformen av den 1 januari 2009 om liberalisering av distributionen av *Livret A* och *Livret bleu*⁽¹¹⁾ hade uppfyllt sin skyldighet att avskaffa de särskilda distributionsrättigheterna för dessa sparformer⁽¹²⁾.
- (28) Under 2010 ställde kommissionen flera frågor till Crédit Mutuel genom e-brev, som också besvarades genom e-brev.

⁽⁹⁾ Crédit Mutuel har ensamrätt till distributionen av *Livret bleu*, men denna rättighet klassificerades som särskild rättighet i beslutet av den 10 maj 2007 eftersom *Livret bleu* och *Livret A* är så gott som identiska.

⁽¹⁰⁾ Beslut K(2007) 2110 av den 10 maj 2007 finns tillgängligt (på engelska, franska och tyska) på kommissionens webbplats på följande adress: http://ec.europa.eu/competition/liberalisation/livret_a_en.pdf.

⁽¹¹⁾ Se skäl (41).

⁽¹²⁾ Se kommissionens pressmeddelande av den 8 oktober 2009, som finns tillgängligt på kommissionens webbplats på följande adress: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/1482&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>.

- (29) Genom detta beslut avslutas i enlighet med artikel 13 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget⁽¹³⁾ förfarandet om eventuella inslag av stöd i sparformen *Livret bleu*.

2. BESKRIVNING AV SPARFORMEN LIVRET BLEU

2.1 Beskrivning av Crédit Mutuel

- (30) Crédit Mutuel är en decentraliserad bankgrupp bestående av ett nationellt nät av kontor som har en rättslig ställning som kooperativa företag med rörligt kapital. Crédit Mutuel regleras genom lagen av den 10 september 1947 där de kooperativa principerna fastställs. Bankgruppen är organiserad på tre nivåer: lokalt, regionalt och nationellt.
- (31) Crédit Mutuel har genom sina båda grenar (Crédit Mutuel och Crédit Industriel et Commercial (nedan kallad CIC)) nästan 6 000 försäljningsställen och över 72 000 anställda. Crédit Mutuels lokala avdelningar är anslutna till 18 regionala föreningar och varje förening tillhör Confédération nationale du Crédit Mutuel – nätets "centrala organ". CIC omfattar sex regionala banker och specialiserade filialer i Frankrike och utomlands.
- (32) Bankgruppen Crédit Mutuel har för övrigt en gemensam ledning som bedriver en global politik. Gruppen upprätthåller också finansiell solidaritet på central nivå för att garantera de regionala föreningarnas likviditet. Gruppen uppvisar de egenskaper som kännetecknar ett enhetligt företag med en sammanställd redovisning.

2.2 Beskrivning av Livret bleu

- (33) *Livret bleu* var en statligt reglerad sparform som distribuerades med ensamrätt av Crédit Mutuel.
- (34) Produkten var delvis skattebefriad enligt den korrigerande finanslagen för 1975⁽¹⁴⁾. Upp till två tredjedelar av de räntor som betalades ut till spararna var skattebefriade. Staten fastställde bruttoräntan för spararna i *Livret bleu* på ett sådant sätt att nettoräntan⁽¹⁵⁾ efter skatt var identisk med räntan på *Livret A*, som var fullständigt skattebefriad.

⁽¹³⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Artikel 9 i lag nr 75-1242 av den 27 december 1975, korrigerande finanslag för 1975 (Frankrikes officiella tidning, JORF, 28.12.1975).

⁽¹⁵⁾ Genom systemet med schablonkällskatt som tas ut av Crédit Mutuel för spararnas räknning.

- (35) Staten fastställde räntan för *Livret bleu* till en nivå som låg högre än inflationen och som indexerades efter penningmarknaden. Den sista nettoräntan för *Livret bleu*, innan sparformen avskaffades genom reformen av den 1 januari 2009 (se skäl 41), var 4 %⁽¹⁶⁾. Spararna kunde högst sätta in 15 300 euro på sina konton i *Livret bleu*. Inlåningen i *Livret bleu* ökade från 13 miljarder euro (85 miljarder franc) 1991 till 22 miljarder euro 2008.
- (36) Utformningen av villkoren för *Livret bleu* – omedelbar tillgång till medel, uttag tillåtna från 15 euro, inga avgifter (bl.a. för att öppna kontot) osv. – ledde till en stor likviditet. Dessutom var det möjligt att göra automatiska utbetalningar från *Livret bleu* till skattemyndigheterna eller till offentliga företag som EDF eller France Télécom. *Livret bleu*, som var en sparform riktad till enskilda personer, liknade alltså i vissa avseenden ett checkkonto.
- (37) Skyldigheterna i samband med användningen av de medel som samlats in genom *Livret bleu* har utvecklats med tiden.
- (38) I början var Crédit Mutuel skyldigt att anslå 50 % av medlen (en andel som 1983⁽¹⁷⁾ ökades till 65 % av

medlen och 80 % av nya insättningar) till s.k. användningsområden av allmänt intresse (bland annat för att finansiera lokala myndigheters och andra offentliga organs verksamhet). Återstoden fick banken disponera fritt (nedan kallad *fria användningsområden*).

- (39) Detta system förändrades i grunden genom ett beslut av den 27 september 1991⁽¹⁸⁾, som innebar att *Livret bleu* anpassades efter systemet för *Livret A*. Från och med detta beslut centraliserades all ny inlåning⁽¹⁹⁾ till Caisse des Dépôts et Consignation (CDC) som i sin tur gav Crédit Mutuel en provision för detta. Provisionen fastställdes ursprungligen till 1,3 % av den inlåning i *Livret bleu* som tillskrevs CDC, ändrades till 1,2 % den 1 januari 2005 och därefter till 1,1 % den 1 november 2005. CDC använder huvudsakligen medlen från Crédit Mutuel för att finansiera allmännyttiga bostäder.
- (40) Dessutom innebar denna genomgripande förändring av systemet att den befintliga inlåningen gradvis överfördes⁽²⁰⁾. Sedan beslutet av den 27 september 1991 och fram till utgången av första halvåret 1999 har andelen befintliga användningsområden av allmänt intresse och fria användningsområden minskats, tills dess att hela inlåningen har tillskrivits CDC.

I miljarder franc och i %	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Genomsnittlig årlig inlåning	85,5	83	80,2	83,4	88,7	91,5	92,7	98,1	98,7
Centraliserade användningsområden CDC	1 %	7 %	12 %	24 %	39 %	46 %	51 %	69 %	100 %
Användningsområden av allmänt intresse	67 %	54 %	46 %	35 %	27 %	20 %	15 %	10 %	0 %
Fria användningsområden	32 %	39 %	42 %	41 %	35 %	34 %	34 %	21 %	0 %

Källa: Littlejohn Fraser

- (41) Den 1 januari 2009 trädde en reform av sparformerna *Livret A* och *Livret bleu* i kraft. Den innebar att samtliga banker fick rätt att distribuera *Livret A* och skillnaden mellan *Livret A* och *Livret bleu* avskaffades. Från och med den 1 januari 2009 är Crédit Mutuels *Livret bleu* detsamma som en *Livret A*, som säljs under ett annat namn. Vid samma tidpunkt upphörde sparformen *Livret bleu* och därmed Crédit Mutuels ensamrätt att gälla.

2.3 Beskrivning av skälen till att förfarandet inleddes/förlängdes

- (42) Som beskrivs i beslutet om förlängning⁽²¹⁾, ansåg kommissionen att det är möjligt att Frankrike har beviljat Crédit Mutuel stöd genom förmedlingsprovisionen.

⁽¹⁶⁾ Räntan var 3 % vid tidpunkten för det upphävida beslutet, se fotnot 6. Räntan efter skatt på *Livret A* var 2 % den 1 februari 2011.

⁽¹⁷⁾ Beslut av den 31 oktober 1983 om det belopp som Crédit Mutuel är skyldigt att anslå till användningsområden av allmänt intresse, JORF 9.11.1983, s. 3278.

⁽¹⁸⁾ Beslut av den 27 september 1991 om användningsområden av allmänt intresse för Crédit mutuel, JORF 275, 26.11.1991, s. 15383.

⁽¹⁹⁾ Den befintliga inlåningen har gradvis överförs till CDC, se skäl 40.

⁽²⁰⁾ I motsats till ny inlåning som centraliseras i sin helhet till CDC från och med beslutet av den 27 september 1991, se skäl 39.

⁽²¹⁾ Se skälen 36 och 50.

(43) Av domstolens rättspraxis från Altmarkdomen framgår att ersättning för offentliga tjänster inte är statligt stöd i den mening som avses i artikel 107 i EUF-fördraget om ersättningen uppfyller vissa kumulativa villkor som anges i Altmarkdomen av den 24 juli 2003 ⁽²²⁾.

(44) Kommissionen ansåg i sitt beslut om förlängning att det fjärde villkoret i rättspraxis enligt Altmarkdomen inte var uppfyllt, eftersom staten inte hade gjort någon offentlig upphandling innan den gav Crédit Mutuel i uppdrag att utföra den offentliga tjänsten att samla insättningar avsedda för subventionerade hyresbostäder, utan i stället förhandlade direkt med Crédit Mutuel, vilket inte ger någon garanti för att ersättningen till Crédit Mutuel inte är högre än vad ett välskött företag skulle kräva. Dessutom ansåg kommissionen att de franska myndigheterna inte hade visat att ersättningsnivån hade fastställts med beaktande av kostnaderna för ett genomsnittligt, välskött företag inom banksektorn. Det räcker inte med att de franska myndigheterna betonar att Crédit Mutuel är ett välskött företag för att visa att ersättningsnivån har fastställts på grundval av en analys av vilka kostnader ett välskött företag skulle ha i enlighet med Altmarkdomen.

(45) Kommissionen anser att förmedlingsprovisionen var statliga medel som skulle kunna utgöra en selektiv fördel som hotade att snedvrida konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna och som inte hade anmälts till kommissionen. Förmedlingsprovisionen kunde alltså innehålla olagligt statligt stöd.

(46) I sitt beslut om förlängning ansåg kommissionen att åtgärden kunde vara oförenlig med artikel 86.2 i EG-fördraget (numera artikel 106.2 i EUF-fördraget) och att inga av de undantag som anges i artikel 87.2 och 87.3 i EG-fördraget (numera artikel 107.2 och 107.3 i EUF-fördraget) föreföll vara tillämpliga.

(47) Enligt kommissionen tydde konsultens beräkningar på att provisionen kunde ha varit större än vad som var nödvändigt för att täcka kostnaderna för att utföra den offentliga tjänsten (insamling av insättningar avsedda för subventionerade hyresbostäder) med hänsyn till intäkterna i samband med tjänsten och en rimlig vinst för att utföra tjänsten. Kommissionen påminde om att ersättningsbeloppet måste omfatta alla fördelar som har beviljats av staten eller med statliga medel oavsett form och att den vid beräkningen av ersättningen inte enbart har beaktat nettokostnaderna för insamlingen av de insättningar som centraliserats till CDC, utan även nettoresultatet (kostnad eller vinst) av användningsområdena av allmänt intresse och de fria användningsområdena. Av

rapporten från kommissionens konsult framgick att Crédit Mutuel överkompenserades under åren 1991, 1992, 1993 och 1998.

3. DE KLAGANDES ARGUMENT

(48) Kommissionen redovisade klagandenas argument i tillkännagivandet av sitt beslut av den 6 februari 1998 om att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget (numera artikel 108.2 i EUF-fördraget). Följande nya argument fördes fram i kompletterande inlagor som har lämnats in efter det.

(49) I en inläga från AFB (uppdaterad i slutet av februari 1999 och överlämnad till kommissionen i oktober 1999) om effekterna av *Livret bleu* som lockvara beräknades att dessa effekter hade genererat ett nettoresultat av bankverksamheten på 17 miljarder franska franc (2,6 miljarder euro). Därvid förutsattes att ökningen av Crédit Mutuels marknadsandelar inom samtliga segment under perioden 1986–1997 uteslutande härrörde från distributionen av *Livret bleu*.

(50) I en undersökning som genomfördes av Caisse Nationale du Crédit Agricole och som offentliggjordes i maj 2000 analyserades utvecklingen hos ett antal av Crédit Mutuels kontor. Där framgick att det totala antalet permanenta kontor hade minskat under 1991–1994, för att därefter gradvis öka, så att antalet kontor 1998 låg på 1991 års nivå. Utvecklingen var inte likadan i alla regioner: Antalet permanenta och därefter icke-permanent kontor hade minskat i de regioner där Crédit Mutuel traditionellt hade haft en stark närvaro (Pays de Loire, Bretagne, Alsace), samtidigt som det hade skett en ökning i andra regioner. Det är alltså sannolikt att Crédit Mutuel hade skurit ner på sina kontor i landsbygdsområden för att öka sin närvaro i tätortsområdena. Dessa uppgifter verkar stå i strid med påståendena om att Crédit Mutuel hade varit tvunget att upprätthålla en stark närvaro på landsbygden under 1990-talet. De tyder också på att Crédit Mutuel kunde upprätthålla ett osedvanligt tätt kontorsnät även efter det att de offentliga myndigheternas kontroll hade avskaffats.

(51) AFB hävdar i en skrivelse till kommissionen av den 4 juni 1998 att ersättningen på 1,3 % av den inlåning i *Livret bleu* som centraliserades till CDC var överdrivet hög, eftersom den ersättning som CDC betalade till sparbankerna och till posten under samma tidsperiod låg på 1,20 % respektive 1,50 % av medlen i *Livret A*, som också centraliserades till CDC. I sin skrivelse uppgav AFB att man 1997 föreslog de franska myndigheterna att AFB skulle ansvara för inlåningen från *Livret bleu* mot en ersättning på endast 1 %, men att staten inte besvarade detta erbjudande. AFB underströk bland annat att ledamoten i nationalförsamlingen Douyère i sitt betänkande från april 1998 uppgav att kostnaden för att hantera

⁽²²⁾ Domstolens dom av den 24 juli 2003 i mål C-280/00, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg, REG 2003, s. I-7747.

insättningar för en typisk sparbank – som exempelvis Bourgognes sparbank – uppgick till 0,96 % av inlåningen och att det inte fanns några skäl för att Crédit Mutuel skulle ha högre kostnader.

- (52) En inläga från Cabinet Glais daterad i augusti 2000, som lämnades in på begäran av AFB, innehåller statistiska uppgifter beträffande den konkurrensfördel som Crédit Mutuel fått genom ensamrätten att distribuera *Livret bleu*. En granskning av tidsserierna visar att inlåningen från *Livret bleu* liksom inlåningen från andra konton växte kraftigt fram till en vändpunkt 1985–1987. Utlåningen till hushållen fortsatte att växa efter denna vändpunkt och är fortfarande större för Crédit Mutuel än för dess viktigaste konkurrenter. Cabinet Glais expert konstaterade här att *Livret bleu* tycks ha lockat kunder och att de positiva effekterna sedan mitten av 1980-talet tycks ha fortplantat sig, utan att antalet inlåningskonton har ökat. Således är det de tidigare kunderna som blivit mer trogna och som därmed tycks ha stött Crédit Mutuels tillväxtstrategi allt sedan denna period. På grundval av bl.a. en indikator på motståndskraften mot slumpmässiga ekonomiska chocker byggd på olika rörelsefaktorer och en enkel ekvation för efterfrågan på krediter konstaterade experten att Crédit Mutuels verksamhet (framför allt på utlåningssidan) tycks ha avvikit från bankmarknadens genomsnittliga utveckling. Experten förklarar detta fenomen med att Crédit Mutuels kunder är mer trogna än andra bankers, vilket kan bero på att man distribuerar *Livret bleu*.

- (53) I en andra inläga (december 2000) föreslog Cabinet Glais en ny ekonomisk analys av i vilken grad varje banks kunder är trogna. Enligt experten stöder analysresultatet hypotesen att Crédit Mutuel och sparkassorna hade tillgång till medel som gjorde att deras kunder förblev betydligt trognare än övriga bankers. Det är dock omöjligt att avgöra om det är tillhandahållandet av en skattebefriad sparform eller användningen av ett omfattande kontorsnät i olika regioner (två gemensamma kännetecken för Crédit Mutuel och sparbankerna) som är den främsta orsaken till att deras kunder är mycket trognare.
- (54) Vid sidan av detta förfarande har kommissionen också fått in en kompletterande inläga från klagandena där de menar att Crédit Mutuels köp av Crédit Industriel et Commercial (CIC) i april 1997 – då denna bank privatiserades efter att ha ingått i den offentliga försäkringskoncernen GAN – möjliggjordes tack vare det stöd som Crédit Mutuel fått genom *Livret bleu*, och som inneburit att man lyckats öka sin andel av insättningsmarknaden från 2 % 1969 till 6,9 % 1997. Tack vare detta stöd har Crédit Mutuels egna kapital enligt klagandena ökat från 650 miljoner franska franc (99 miljoner euro) 1974 till 47,3 miljarder franska franc (7,2 miljarder euro) 1997.

- (55) Slutligen innehåller klagomålet från Association des Victimes du Crédit Mutuel av den 19 september 2006 endast ett påstående om att det förekommit avledning av offentliga sparmedel till privata och kommersiella syften [...] till förfång för spararna och den franska ekonomin, utan att man ger någon egentlig argumentation eller några belägg för ett eventuellt olagligt statligt stöd.

4. SYNUNKTER FRÅN BERÖRDA TREDJEPARTER

- (56) Efter att tillkännagivandet av beslutet att inleda detta förfarande offentliggjordes den 6 februari 1998 har kommissionen fått in synpunkter från många berörda parter.
- (57) Vissa konkurrenter till Crédit Mutuel anser sig vara fördelade till följd av att Crédit Mutuel har beviljats ensamrätt till distributionen av *Livret bleu*. Flertalet banker ansåg att denna skattebefriade sparforms effekter som lockvara har varit till deras nackdel genom att de har förlorat kunder som lockats av *Livret bleu* och de ville att denna ensamrätt skulle avskaffas. Sådana synpunkter har skickats till kommissionen av följande inrättningar:

Banque Dupuy de Parseval
 Banque Natexis
 Banque de Picardie
 Banque Populaire de Bourgogne
 Banque Populaire Bretagne Atlantique
 Banque Populaire du Centre
 Banque Populaire Centre-Atlantique
 Banque Populaire de Champagne
 Banque Populaire de la Côte d'Azur
 Banque Populaire du Dauphiné et des Alpes du Sud
 Banque Populaire de Franche-Comté, du Maconnais et de l'Ain
 Banque Populaire du Haut-Rhin
 Banque Populaire de La Loire
 Banque Populaire de Lorraine
 Banque Populaire de Lyon
 Banque Populaire du Midi
 Banque Populaire du Massif Central
 Banque Populaire de l'Ouest
 Banque Populaire Provençale et Corse
 Banque Populaire des Pyrénées Orientales, de l'Aude et de l'Ariège
 Banque Populaire du Quercy et de l'Agenais
 Banque Populaire Savoisienne
 Banque Populaire de la Région Économique de Strasbourg
 Banque Populaire du Sud-Ouest
 Banque Populaire du Tarn et de l'Aveyron

B.P.ROP Banque Populaire
Banque de Savoie
Crédit Commercial de France
Crédit Commercial du Sud-Ouest
Crédit Lyonnais
Société Générale
Union des Banques à Paris.

- (58) Utöver de synpunkter som inkommit till försvar av Crédit Mutuel, och som redovisas i avsnitt 4, har kommissionen fått in synpunkter från följande tredjeparter till stöd för sparformen *Livret bleu*:

Bertholet, ledamot av nationalförsamlingen för Drôme
Blondel, ledamot i departementsförsamlingen i Nord
Cabot, direktör för Centre Régional Information Jeunesse de Toulouse
Cormorèche, borgmästare i Montuel
Cornelis, ledamot i departementsförsamlingen i Nord
Chavannes, borgmästare i Angoulême
Crépeau, ledamot av nationalförsamlingen för Charente Maritime
Debavelaere, senatsledamot för Pas-de-Calais
Decool, borgmästare i Brouckerque
Delevoye, senatsledamot för Pas-de-Calais
Delnatte, ledamot av nationalförsamlingen för dep. Nord
Dolez, ledamot av nationalförsamlingen för dep. Nord
Ewald, regional ledamot i Association pour le Droit à l'Initiative Economique
Fronton, Union Départementale des Associations Familiales de Haute-Garonne
Foy, senatsledamot för Nord
Galiègue, ordförande i Caisse de Crédit Mutuel de Solesmes
Gournay, borgmästare i Caestre
Armelle Guinebertière, ledamot av Europaparlamentet
Hervé, borgmästare i Rennes
Humez, ordförande för Comité départemental de lutte contre la mucoviscidose du Pas-de-Calais
Ingelaere, ordförande för Flandr'action
Juppé, ledamot av nationalförsamlingen och borgmästare i Bordeaux
Lapalu, ordförande för Association Animation et Gestion d'Organismes Privés
Lazaro, ledamot av nationalförsamlingen för Nord
Lebreton, ordförande för departementsförsamlingen i Côtes d'Armor
Ledieu, borgmästare i Cateau-Cambrésis

Leleu, styrelseledamot i Crédit Mutuel Nord
Maille, ordförande för Communauté Urbaine de Brest
Masclot, ledamot i regionförsamlingen i Nord-Pas-de-Calais
Méhaignerie, ordförande för departementsförsamlingen i Ille-et-Vilaine
Mio, ledamot i regionförsamlingen i Nord-Pas-de-Calais
Novak, ordförande för Association pour le Droit à l'Initiative Economique
Permy, ledamot i regionförsamlingen i Nord-Pas-de-Calais
Albert Rivaux, ledamot i departementsförsamlingen i Pas de Calais
de Rohan, ordförande för regionförsamlingen i Bretagne
Valla, ledamot i departementsförsamlingen i Ardèche
Vanlerenberghe, borgmästare i Arras
Villain, borgmästare i Cambrai
de Villiers, ledamot av nationalförsamlingen för Vendée

- (59) En stor majoritet av dessa tredjeparter understryker den framför allt regionala roll som Crédit Mutuel har i finansieringen av den sociala ekonomin, särskilt för ideella organisationer. De understryker också Crédit Mutuels roll som stöd till arbetarklassen, där banken har en stor del av sina kunder. Flera lokala folkvalda företrädare betonar Crédit Mutuels roll i skapandet av företag och sysselsättning samt i utvecklingen av lokala initiativ tillsammans med de lokala myndigheterna. Andra anser att Crédit Mutuel genom sin decentraliserade struktur motsvarar de lokala behoven och behovet av en balanserad regional utveckling bättre än centraliserade inrättningar.

5. SYNPKTER FRÅN CRÉDIT MUTUEL

- (60) Crédit Mutuel kritiserar kommissionen för den oerhört långa handläggningen av detta ärende.
- (61) Dessutom anser Crédit Mutuel att förstainstansrättens dom inte enbart gällde bristande motivering utan även innehöll kritik av kommissionens resonemang som inte hade beaktats i beslutet om förlängning, särskilt i fråga om beräkningen av en eventuell överkompensation. I detta avseende kritiserar Crédit Mutuel kommissionen för att den har summerat vinsterna från år med överskott, utan att göra avdrag för förlusterna från år med underskott, vilket strider mot den metod som anges i gemenskapens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster (nedan kallade *gemenskapens rambestämmelser 2005*)⁽²³⁾.

⁽²³⁾ EUT C 297, 29.11.2005, s. 4.

(62) Banken anser att förmedlingsprovisionen uppfyller de fyra villkoren i Altmarkdomen:

a) När det gäller det första villkoret har Crédit Mutuel investerat i två tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som består dels i att upprätthålla en stark närvaro i form av kontor i landsbygdsområden för att bidra till målen för områdenas utveckling, dels i att samla in insättningar som ska användas för att finansiera subventionerade hyresbostäder. När det gäller kontoren i landsbygdsområden bestrider banken kommissionens slutsats om att de franska lagarna och föreskrifterna fortfarande är alldeles för vaga för att innebära att Crédit Mutuel har ålagts ett sådant uppdrag och därmed att det första villkoret i Altmarkdomen skulle vara uppfyllt. Crédit Mutuel anser att kommissionen drar denna slutsats för att det i dessa texter inte införs några särskilda begränsningar för Crédit Mutuel, eftersom de är tillämpliga för banksektorn i sin helhet. Dessutom menar Crédit Mutuel att kommissionen försöker lägga över bevisbördan på banken när det gäller att visa att det första villkoret i Altmarkdomen är uppfyllt, vilket inte är förenligt med rättspraxis.

b) När det gäller det andra villkoret betonar Crédit Mutuel att förmedlingsprovisionen infördes samtidigt som medlen centraliserades till CDC och att metoden för att beräkna denna provision fastställdes på ett objektivt och öppet sätt.

c) När det gäller det tredje villkoret anser banken att ersättningen inte var tillräcklig för att täcka insamlingskostnaderna eftersom verksamheten i samband med de användningsområden som centraliserats till CDC uppvisade ett underskott under hela perioden 1991–2005.

d) Crédit Mutuel anser att även det fjärde villkoret är uppfyllt. Förmedlingsprovisionens storlek har fastställts i förhållande till Crédit Mutuels verkliga kostnader för att distribuera *Livret bleu*. Crédit Mutuel är ett välskött företag i den mening som avses i Altmarkdomen, vilket framgår av att banken har bland de lägsta förvaltningskostnaderna, något som kommissionen för övrigt erkände i sitt beslut om förlängning⁽²⁴⁾. Banken anser att kommissionen inte på ett

tillfredsställande sätt har visat varför den anser att detta villkor inte är uppfyllt.

(63) Under alla omständigheter anser Crédit Mutuel att åtgärden är förenlig med den inre marknaden på grundval av artikel 106.2 i EUF-fördraget. Dessutom kritiserar Crédit Mutuel bl.a. den metod för beräkning av överkompensationen som används i beslutet om förlängning. Banken anser att kommissionen för det första har gjort beräkningsfel i sin bedömning av resultaträkningen för *Livret bleu*, eftersom den har använt felaktiga slutsatser från sin konsult trots de återstående meningsskiljaktigheterna mellan kommissionens konsult och Crédit Mutuels konsult⁽²⁵⁾.

(64) Crédit Mutuel ifrågasätter dessutom kommissionens årsbaserade beräkningsmetod (där det endast tas hänsyn till beloppen för de år då det gjordes en överkompensation, utan avdrag för de år då det gjordes en underkompensation), som strider mot flera tidigare beslut, det upphävda beslutet, och – hävdar banken – gemenskapens rambestämmelser 2005⁽²⁶⁾. Kommissionen borde använda en övergripande metod (dvs. dra av beloppen för åren med underkompensation från beloppen för åren med överkompensation) för hela perioden 1991–1998 och för hela perioden från 1999 och framåt.

(65) Dessutom har kommissionen i sitt beslut om förlängning inte tagit korrekt hänsyn till den rimliga vinsten. Kommissionen baserade sin bedömning av den rimliga vinsten på kostnaderna för det lagstadgade egna kapitalet, som skattades till 6 %, trots att dessa kostnader utgjorde kostnader i redovisningen och inte en marginal. Kommissionen borde ha tagit hänsyn till avkastningen på eget kapital så som Arthur Andersen rekommenderat⁽²⁷⁾. Vidare hade kommissionen baserat beräkningen av rimlig vinst på ett rörligt underlag som förlorade allt sitt värde från och med den fullständiga centraliseringen av

⁽²⁴⁾ Crédit Mutuel hänvisar till skäl 13 i beslutet om förlängning där kommissionen nämner Crédit Mutuels ekonomiska resultat (balansräkning, nettoresultat, driftskvot, eget kapital och kapitaltäckningsgrad).

⁽²⁵⁾ Det handlar om i) korrigering av skadeförsäkring, ii) beräkning av normal vinstmarginal (rimlig vinst) samt iii) medlemmarnas ansvar. Se bilaga I till beslutet om förlängning.

⁽²⁶⁾ Crédit Mutuel hänvisar till punkt 21 i gemenskapens rambestämmelser 2005 där det anges att det undantagsvis kan behövas en överkompensation på 10 % under vissa år, när de årliga kostnaderna för tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse varierar kraftigt.

⁽²⁷⁾ Arthur Andersen föreslog en beräkningsmodell för kostnaden i eget kapital där kostnaden i eget kapital skulle ökas i förhållande till Crédit Mutuels ursprungliga värdering med hjälp av en kvot som beräknades som förhållandet mellan resultatet före skatt och eget kapital. Denna kvot skulle enligt Arthur Andersen bättre avspeglar bankens totala lönsamhet, eftersom Crédit Mutuel hade betraktat beloppet för faktiskt utbetalade utdelningar som kostnader för eget kapital, dvs. en avkastningsgrad på 6 % för bankens samtliga verksamheter.

inlåningen till CDC, eftersom denna inlåning inte medför någon kostnad i det lagstadgade egna kapitalet. Crédit Mutuel betonar att den indikator som kommissionen använder innebär att banken framtas alla normala marginaler för *Livret bleu*. Crédit Mutuel menar att alla banker, även vid ett centraliserat användningsområde som inte medför några kostnader i eget kapital i lagstadgad bemärkelse för kapitaltäckningsgraden, måste kunna skaffa sig en normal marginal.

(66) Inte heller har kommissionen tagit korrekt hänsyn till kostnaderna för det andra uppdrag av allmänt intresse som Crédit Mutuel anser sig utföra, dvs. att upprätthålla kontor i landsbygdsområden för att främja allmänhetens sparande inom hela territoriet genom att ge så många som möjligt tillgång till banker.

(67) Slutligen bestrider Crédit Mutuel att sparformen fungerar som lockvara. Banken påminner om att kommissionen i sitt upphävda beslut erkände att effekterna av *Livret bleu* som lockvara inte har kunnat beläggas formellt och anser att det inte har tillkommit några nya faktorer sedan dess.

(68) När det gäller förfarandet hänvisar Crédit Mutuel till ett flertal allmänna principer i gemenskapslagstiftningen för att emotsätta sig alla återkrav av ett eventuellt stöd och i synnerhet principen om berättigade förväntningar och respekten för en rimlig tidsfrist.

6. SYNPUNKTER FRÅN FRANKRIKE

(69) Frankrike anser att villkoren i Altmarkdomen är uppfyllda:

a) När det gäller det första villkoret betonar Frankrike att kommissionen har erkänt att Crédit Mutuel hade fått i uppdrag att utföra en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse i form av insamling av insättningar avsedda att finansiera subventionerade hyresbostäder. Frankrike påminner om att kommissionen i sitt beslut om förlängning hade angivit att upprätthållandet av kontor i landsbygdsområden för att bidra till målen för deras utveckling också kunde betraktas som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse⁽²⁸⁾, men besvarar inte kommissionens argumentation i beslutet om förlängning om att det första villkoret i Altmarkdomen inte är uppfyllt eftersom det inte finns någon nationell lagstiftning eller förordning som tillräckligt tydligt fastställer denna uppgift i den mening som avses i artikel 106.2 i EUF-fördraget⁽²⁹⁾.

b) När det gäller det andra villkoret anser Frankrike att parametrarna för provisionen hade fastställts i förväg på ett objektivt och öppet sätt.

c) I fråga om det tredje villkoret hävdar Frankrike att ersättningens storlek (förmedlingsprovisionen) inte gick utöver vad som krävdes för att täcka kostnaderna för systemet, med hänvisning till Crédit Mutuels redovisning för *Livret bleu* för åren 1999–2005.

d) Även det fjärde villkoret är uppfyllt enligt Frankrike, som hävdar att förvaltningen av Crédit Mutuel uppfyller effektivitetskraven⁽³⁰⁾.

(70) När det gäller villkoren i fråga om förekomsten av stöd hänvisar Frankrike till sin argumentation innan beslutet från 2002 upphävdes.

a) Villkoret om statliga medel är inte uppfyllt, eftersom de fördelar som Crédit Mutuel hade av den inlåning som inte var centraliserad till CDC (fria användningsområden och användningsområden av allmänt intresse) härrörde från privata resurser (insättningar från spararna) och inte stod till de offentliga myndigheternas förfogande.

b) Handeln mellan medlemsstaterna kunde inte ha påverkats innan den gemensamma finans- och bankmarknaden fullbordades efter att det att rådets andra direktiv 89/646/EEG av den 15 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt med ändring av direktiv 77/780/EEG (andra bankdirektivet)⁽³¹⁾ antagits och införlivats i den franska lagstiftningen den 1 januari 1993. Därefter ansåg de franska myndigheterna att Crédit Mutuels avdelningar inte haft någon verksamhet utanför Frankrike eftersom det inte funnits någon europeisk stadga för kooperativa företag, vilket begränsat möjligheterna för kooperativa företag som Crédit Mutuel att bygga ut verksamheten över gränserna. De *Livret bleu*-konton som öppnats av personer bosatta utanför Frankrike motsvarar dessutom mindre än 0,1 % av inlåningen. Myndigheterna ansåg också att utländska banker i Frankrike är inriktade på en helt annan marknad än Crédit Mutuel.

⁽²⁸⁾ Se skäl 25 i beslutet om förlängning.

⁽²⁹⁾ Se skäl 28 i beslutet om förlängning.

⁽³⁰⁾ Frankrike hänvisar till skäl 13 i beslutet om förlängning där kommissionen nämner Crédit Mutuels ekonomiska resultat (balansräkning, nettoresultat, driftskvot, eget kapital och kapitaltäckningsgrad).

⁽³¹⁾ EGT L 386, 30.12.1989, s. 1.

c) Den förmedlingsprovision som CDC betalat Crédit Mutuel för den inlåning från *Livret bleu* som är centraliserad kunde inte ha utgjort något stöd, utan var endast ersättning för en prestation från bankens sida till ett pris som fastställdes till 1,3 % i ett avtal från 1991. De franska myndigheterna pekade på de höga kostnaderna för att förvalta *Livret bleu* på grund av det stora antalet konton med en inlåning på mindre än 5 000 franska franc (762 euro). De hänvisade till de räkenskaper som Crédit Mutuel upprättat (efter det att den berörda åtgärden införts) och drog slutsatsen att detta belopp var fullt motiverat. De hävdade att varje fördel som *Livret bleu* skulle ge Crédit Mutuel borde granskas mot bakgrund av de kostnader som är förknippade med ett mål av allmänt ekonomiskt intresse. I detta avseende påpekade de för kommissionen att en allt större del av inlåningen från *Livret bleu* använts för finansiella ändamål av allmänt intresse: denna del hade gradvis ökat från 50 procent av inlåningen från *Livret bleu* under perioden 1975–1983 till 65 procent under perioden 1983–1991 och från och med 1998 var 100 % av inlåningen centraliserad till CDC.

d) Om det verkligen förekommit stöd var detta under alla omständigheter ett befintligt stöd, eftersom ordningen med *Livret bleu* infördes före liberaliseringen av bankmarknaden den 1 januari 1993 (då tidsfristen för att införliva det andra bankdirektivet löpte ut).

(71) I sin skrivelse av den 26 oktober 2001 anger de franska myndigheterna skälet till att de anser att även om kommissionen vidhåller att det är fråga om stöd, är detta stöd förenligt med den inre marknaden i enlighet med artikel 106.3 i EUF-fördraget. De kritiserar kommissionen för att den har begått i fel i beräkningen av resultaträkningen för *Livret bleu* genom att inte följa den metod som rekommenderats av Crédit Mutuels konsult⁽³²⁾. Vidare hävdar de att kommissionen måste beakta en rimlig vinst, vilken de beräknar till [...] (*).

(72) I sina synpunkter på beslutet om förlängning kritiserar de franska myndigheterna för övrigt kommissionen för att ha fört ett "asymmetriskt resonemang" när den inte har vägt av beloppen för de år då det förekom en överkompensation (1991, 1992, 1993 och 1998) med beloppen

för de år då det förekom en underkompensation (1994 och 1997). Kommissionen kritiserar också för att i bilaga 1 till beslutet om förlängning helt och hållet ha anslutit sig till sin egen konsults slutsatser i fråga om de tre punkter där det fanns meningsskiljaktigheter mellan Frankrike och kommissionen. Frankrike förklarar att systemet i samband med *Livret bleu* för perioden 1999–2005 underkompensterades av staten. Det innebär att förmedlingsprovisionen inte hade varit större än vad som var nödvändigt för att täcka kostnaderna för distributionen av *Livret bleu* i enlighet med vad som angavs i redovisningen för *Livret bleu*. Denna redovisning hade utarbetats tillsammans med kommissionen (bortsett från två anpassningar⁽³³⁾) och uppfyllde kraven i kommissionens direktiv 80/723/EEG av den 25 juni 1980 om insyn i de finansiella förbindelserna mellan medlemsstater och offentliga företag⁽³⁴⁾. Frankrike förklarar också att de sänkningar som nyligen gjorts av förmedlingsprovisionen i huvudsak motsvarade behoven hos de aktörer som finansierade de subventionerade hyresbostäderna⁽³⁵⁾.

(73) De franska myndigheterna förklarar att det har funnits en mekanism för att återbeta eventuellt överkompensation sedan 1999.

(74) Dessutom täcktes likviditetsrisken för en månad av Crédit Mutuel och likviditetsrisken utöver en månad täcktes av CDC. De franska myndigheterna klagade på att eftersom det gällde belopp som samlades in genom *Livret bleu* skulle riskvikten sättas till 0 % för beräkningen av behovet av eget kapital för kapitaltäckningsmarginalen. De visade att riskvikten för Crédit Mutuels behov av eget kapital i fråga om bankens andra sparprodukter och övriga medel låg mellan [...] och [...] % 1999–2005. De franska myndigheterna förklarade att eftersom tillämpningen av EU:s krav på kapitaltäckningsgrad inte var relevant från och med att inlåningen centraliserades i sin helhet till CDC 1999, hade Crédit Mutuel vid beräkningen av motsvarande rimlig vinst för *Livret bleu* baserat kostnaden för eget kapital på kostnaderna för de andra sparprodukterna och övriga medel, men med en begränsning ([...]-[...] % 1999–2005). På kommissionens begäran lämnade Frankrike också mer detaljerade uppgifter om kompensationsmarginalen i samband med inrättandet av en obligatorisk reserv hos Banque de France.

⁽³²⁾ Se fotnot 25 angående meningsskiljaktigheterna mellan kommissionens konsult och Crédit Mutuels konsult.

(*) Omfattas av affärshemlighet

⁽³³⁾ Den första ändringen hänger samman med integreringen den obligatoriska avgiften till insättningsgarantifonden som infördes genom lagen av den 25 januari 1999 om sparande och finansiell säkerhet och den andra avser förändringen av beräkningen av eget kapital för att ta hänsyn till en rimlig vinst från och med 1999.

⁽³⁴⁾ EGT L 195, 29.7.1980, s. 35. Detta direktiv upphävdes genom kommissionens direktiv 2006/111/EG av den 16 november 2006 om insyn i de finansiella förbindelserna mellan medlemsstater och offentliga företag samt i vissa företags ekonomiska verksamhet (EUT L 318, 17.11.2006, s. 17).

⁽³⁵⁾ Enligt de franska myndigheterna har den sänkta förmedlingsprovisionen gjort det möjligt för CDC att sänka finansieringskostnaderna för hyresvärdarna inom det subventionerade boendet.

7. BEDÖMNING

7.1. Förekomst av stöd

(75) I sitt beslut om förlängning ansåg kommissionen att den enda åtgärd som kunde innehålla statligt stöd var den förmedlingsprovision som CDC betalade till Crédit Mutuel⁽³⁶⁾.

(76) Det eventuella stöd som förmedlingsprovisionen utgör infördes den 27 september 1991 genom beslutet samma dag och granskningen i detta beslut gäller perioden fram till och med liberaliseringen av distributionen av *Livret A* och anpassningen av *Livret bleu* till detta den 1 januari 2009⁽³⁷⁾.

7.1.1. Villkoren i Altmarkdomen är inte uppfyllda

(77) Det bör påpekas att enligt Altmarkdomen⁽³⁸⁾ är ersättning som betalas för uppdraget att utföra offentliga tjänster inte statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget, om fyra kumulativa villkor är uppfyllda.

(78) I sina synpunkter på beslutet om förlängning hävdar de franska myndigheterna och Crédit Mutuel att det finns två tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, nämligen att upprätthålla en stark närvaro i form av kontor i landsbygdsområden för att bidra till målen för deras utveckling, och att samla in insättningar som ska användas för att finansiera subventionerade hyresbostäder.

(79) Men Crédit Mutuels förpliktelse att tillhandahålla kontor i landsbygdsområden hade avskaffats redan innan den berörda åtgärden infördes, eftersom lagen om att inrätta och lägga ner bankkontor upphävdes 1987 och kontrollsystemet (som hade gällt för Crédit Mutuel 1987–1991) avskaffades den 1 juli 1991⁽³⁹⁾. De franska myndigheterna och Crédit Mutuel har för övrigt inte ifrågasatt

slutsatsen i beslutet om förlängning om att "efter 1991 [dvs. från den 1 juli 1991] finns ingen rättsakt som i den mening som avses i artikel 86 i EG-fördraget [nuvarande artikel 106 i EUF-fördraget] ger Crédit Mutuel det uppdrag som anges i punkt 24 iii nedan [upprätthållande av kontor i landsbygdsområden för att bidra till deras utveckling]"⁽⁴⁰⁾.

(80) Det är alltså endast i fråga om uppdraget att samla in insättningar för finansieringen av subventionerade bostäder som man måste kontrollera om rättspraxis enligt Altmarkdomen ska tillämpas.

(81) Kommissionen påminner om att medlemsstaterna har stor frihet när det gäller utformningen av tjänster som kan anses vara av allmänt ekonomiskt intresse. Kommissionen anser att besluten om tillämpning av artikel 9 i den korrigerande finanslagen för 1975⁽⁴¹⁾ och av artikel 24 i den korrigerande finanslagen för 1982⁽⁴²⁾, särskilt beslutet av den 27 september 1991, tydligt ger Crédit Mutuel i uppdrag (enligt definitionen i artiklarna R323-10 och R 331-14 i byggnads- och bostadslagen) att samla in medel som ska överföras till CDC för finansiering av subventionerade hyresrätter. Kommissionen anser att Frankrike inte har gjort något uppenbart fel i sin bedömning av detta som ett uppdrag av allmänt ekonomiskt intresse.

(82) Enligt det fjärde villkoret i Altmarkdomen ska "när det företag som ges ansvaret för att tillhandahålla de allmännyttiga tjänsterna i ett konkret fall inte har valts ut efter ett offentligt upphandlingsförfarande som gör det möjligt att välja den anbudsgivare som kan tillhandahålla dessa tjänster till den lägsta kostnaden för det allmänna, storleken av den nödvändiga ersättningen fastställas på grundval av en undersökning av de kostnader som ett genomsnittligt och välskött företag [...] skulle ha åsamkats vid fullgörandet av trafikplikten, med hänsyn tagen till de intäkter som därvid skulle ha erhållits och till en rimlig vinst på grund av fullgörandet av trafikplikten"⁽⁴³⁾.

(83) Kommissionen anser att det fjärde villkoret inte är uppfyllt i fråga om insamlingen av de insättningar som centraliserats till CDC för att finansiera subventionerade hyresbostäder. Det bör påpekas att staten inte har tilldelat uppdraget till den bästa anbudsgivaren vid en offentlig upphandling utan har fört förhandlingar direkt med

⁽³⁶⁾ Se skäl 50 i beslutet om förlängning. "[...] detta förfarande anser kommissionen att det endast är förmedlingsprovisionen som är en åtgärd som kan innehålla statligt stöd."

⁽³⁷⁾ Se skäl 41.

⁽³⁸⁾ Se fotnot 22.

⁽³⁹⁾ De franska myndigheterna har hänvisat till lagen om att inrätta och lägga ner bankkontor, som upphävdes 1987. Under perioden 1987–1991 tillämpades emellertid en kontrollordning för Crédit Mutuel. I bestämmelserna föreskrevs en auktorisationsordning, inte något formellt förbud mot stängning av kontor eller omstruktureringar, i synnerhet från och med 1987. Denna kontrollordning avskaffades den 1 juli 1991 inom ramen för en mer allmän omförhandling av avtalsförbindelserna mellan staten och Crédit Mutuel.

⁽⁴⁰⁾ Se punkt 29 i beslutet om förlängning.

⁽⁴¹⁾ Se skäl 34 och fotnot 14.

⁽⁴²⁾ Lag nr 82-1152 av den 30 december 1982 (JORF, 31.12.1982, s. 3995).

⁽⁴³⁾ Punkt 93 i Altmarkdomen, se fotnot 22.

Crédit Mutuel. Förmedlingsprovisionens storlek har inte fastställts med hänsyn till de kostnader för att utföra tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse som ett välskött företag skulle ha åsamkats. Förmedlingsprovisionens storlek på 1,3 % har i själva verket inte kunnat grundas på Crédit Mutuels verkliga kostnader för att utföra tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse eftersom det inte fanns någon separat redovisning för *Livret bleu* i september 1991 som gjorde det möjligt att spåra kostnaderna specifikt i samband med *Livret bleu* i bankens redovisning. Den separata redovisningen för *Livret bleu* upprättades flera år senare och rekonstruerades retroaktivt för föregående år, fram till 1991. Det finns alltså ingen indikation på att förmedlingsprovisionens storlek har fastställts på grundval av de kostnader som ett välskött företag skulle ha åsamkats för att utföra den berörda tjänsten av allmänt intresse. De franska myndigheterna hävdar att Crédit Mutuel i allmänhet är ett välskött företag. Ändå ger de inga verkliga belägg för detta påstående utan hänvisar i huvudsak till skäl 13 i beslutet om förlängning där kommissionen endast nämner Crédit Mutuels samlade ekonomiska resultat (balansräkning, nettoreultat, driftskvot, eget kapital och kapitaltäckningsgrad) 2004. Om en medlemsstat har fastställt ersättningsnivån på grundval av en analys av kostnaderna för ett välskött företag borde det i vilket fall som helst inte vara svårt att visa detta för kommissionen och förklara den metod som har tillämpats, vilket Frankrike inte har gjort i det här fallet. Slutligen sänktes förmedlingsprovisionen till Crédit Mutuel från 1,1 % till 0,6 % när distributionen av *Livret A* och *Livret bleu* liberaliserades den 1 januari 2009, vilket tyder på att provisionen tidigare varit högre än vad som skulle ha varit fallet om den hade fastställts på grundval av de kostnader som ett välskött företag skulle ha åsamkats för att utföra samma uppdrag av allmänt intresse.

- (84) Eftersom villkoren i Altmarkdomen är kumulativa räcker det med att ett av dem inte uppfylls för att denna rättspraxis inte ska vara tillämplig och att åtgärden kan utgöra statligt stöd. Av det ovan anförda följer att den berörda åtgärden inte uppfyller det fjärde villkoret i Altmarkdomen. Altmarkdomen är alltså inte tillämplig och det bör undersökas om åtgärden verkligen är statligt stöd ⁽⁴⁴⁾, ⁽⁴⁵⁾.

7.1.2. Villkoren för förekomst av statligt stöd är uppfyllda

- (85) Enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket

⁽⁴⁴⁾ I punkt 7 i gemenskapens rambestämmelser 2005 anges följande: "Om medlemsstaterna inte respekterar dessa kriterier [det vill säga de fyra villkoren i Altmarkdommen] och om de allmänna kriterierna för tillämpning av artikel 87.1 i EG-fördraget [numera artikel 107.1 i EUF-fördraget] är uppfyllda, utgör ersättningen emellertid statligt stöd" (vår understrykning).

⁽⁴⁵⁾ Denna granskning sker oberoende av att den kränkning av EU:s lagstiftning om offentlig upphandling som innebar att Crédit Mutuel direkt tilldelades uppdraget att utföra den offentliga tjänsten i form av insamling av insättningar avsedda för subventionerade hyresbostäder upphörde i och med reformen av den 1 januari 2009.

slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

7.1.2.1. Stöd som kan tillskrivas staten och statliga medel

- (86) Förmedlingsprovisionen betalades ut årligen ⁽⁴⁶⁾ till Crédit Mutuel av CDC i enlighet med ett avtal mellan staten och Crédit Mutuel om tillämpningsföreskrifter för beslutet av den 27 september 1991. Förmedlingsprovisionens storlek fastställdes av staten för att kompensera för skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av offentliga tjänster. Dessutom är CDC ett offentligt företag vars agerande kan tillskrivas staten ⁽⁴⁷⁾. Villkoret om att stödet kan tillskrivas staten och statliga medel är alltså uppfyllt.

7.1.2.2. Selektivitet

- (87) Förmedlingsprovisionen beviljades uteslutande till Crédit Mutuel som ersättning för insamlingen av den inlåning som centraliserats till CDC för att finansiera subventionerade hyresbostäder genom *Livret bleu*, som Crédit Mutuel hade ensamrätt att distribuera. Det innebär att åtgärden var selektiv.

7.1.2.3. Eftersom villkoren i Altmarkdomen inte är uppfyllda måste det granskas om det föreligger en fördel som snedvrider konkurrensen

- (88) Eftersom förmedlingsprovisionen är en överföring av statliga medel som enbart främjar Crédit Mutuel har den förbättrat denna banks konkurrensförmåga jämfört med konkurrenterna. Enligt domstolens rättspraxis utgör en förbättring av ett företags konkurrensställning

⁽⁴⁶⁾ Enligt avtalet mellan staten och Crédit Mutuel om tillämpningsföreskrifter för beslutet av den 27 september 1991 ska CDC årligen betala Crédit Mutuel [...] kompensationsmarginalen den sista arbetsdagen varje år.

⁽⁴⁷⁾ Se förstainstansrättens dom av den 12 december 1996 i mål T-358/94, Air France mot kommissionen, REG 1996, s. II-2019, särskilt punkterna 58–61. Se även kommissionens beslut 2010/606/EU av den 26 februari 2010 om det statliga stöd C 9/09 (f.d. NN 49/08, NN 50/08 och NN 45/08) som Belgien, Frankrike och Luxemburg har genomfört till förmån för Dexia SA (EUT L 274, 19.10.2010, s. 54), skälen 123, 124 och 125.

till följd av ett statligt stöd i allmänhet ett bevis på att konkurrensen har snedvridits i förhållande till övriga företag som inte har erhållit liknande stöd ⁽⁴⁸⁾.

7.1.2.4. Påverkan av handeln mellan medlemsstaterna

(89) Enligt fast rättspraxis anses dessutom handeln mellan medlemsstaterna vara påverkad om ett företag som motar stöd bedriver verksamhet inom ett konkurrensutsatt område där det förekommer handel mellan medlemsstater ⁽⁴⁹⁾. Redan 1979 uppgick utländska bankers marknadsandel till 8 % för kreditverksamhet (4 % för filialer utan juridisk person, 4 % för dotterföretag med fransk juridisk person) och till 4,5 % för inlåningsverksamhet (2 % respektive 2,5 %). De icke-franska europeiska bankernas andel i förhållande till samtliga utländska banker var 50 % för kreditverksamhet och 70 % för inlåning. Crédit Mutuel hade alltså varit utsatt för konkurrens från utländska nät på franskt territorium sedan 1970-talet. Dessutom var bankmarknaden för sparande genom kontantinsättningar, som *Livret bleu* tillhörde, liksom även *Codevi*, *LEP*, *Livret jeune*, vanliga sparkonton och *CEL* ⁽⁵⁰⁾, redan öppen för konkurrens vid den berörda perioden.

(90) Kommissionen konstaterar därför att de fyra villkor som krävs för att det ska föreligga statligt stöd är uppfyllda.

7.1.2.5. Stödåtgärdens olaglighet

(91) Slutligen är stödåtgärden olaglig eftersom den inte har anmälts till kommissionen i enlighet med artikel 108.3 i EUF-fördraget och har genomförts efter det att fördraget om inrättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen trätt i kraft i Frankrike.

(92) Som svar på de franska myndigheternas argument om att stödet var befintligt, eftersom det infördes innan tidsfristen för införlivande av andra bankdirektivet löpte ut den 1 januari 1993, betonar kommissionen att syftet med detta direktiv var att fullborda den inre marknaden inom sektorn för kreditinstitut med avseende på etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster. Det innebär inte att den berörda marknaden var stängd för konkurrens innan förmedlingsprovisionen infördes, utan enbart att det fortfarande fanns vissa hinder för

etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster inom banksektorn. Av beslutet av den 10 maj 2007 framgår att *Livret bleu* tillhörde en "marknad" för kontant banksparande, vilket innebär att den berörda verksamheten var öppen för konkurrens och inte på något sätt bekräftar de franska myndigheternas argument om att den berörda verksamheten öppnades för konkurrens först 1993. I beslutet hänvisas i stället till förekomsten av en "mogen" marknad ⁽⁵¹⁾.

7.2. Stödets förenlighet med den inre marknaden

(93) Eftersom den berörda åtgärden innehåller statligt stöd måste kommissionen undersöka om åtgärden är förenlig med den inre marknaden.

(94) I artikel 106.2 i EUF-fördraget anges följande: "Företag som anförtrots att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse [...] skall vara underkastade reglerna i detta fördrag, särskilt konkurrensreglerna, i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs. Utvecklingen av handeln får inte påverkas i en omfattning som strider mot gemenskapens intresse."

(95) Enligt domstolens rättspraxis, kommissionens beslutspraxis och gemenskapens rambestämmelser 2005 innebär artikel 106.2 i EUF-fördraget att ett statligt stöd till ett företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse kan förklaras som förenligt med den inre marknaden om åtgärden uppfyller följande villkor:

a) Den tillhandahållna tjänsten har de egenskaper som utmärker en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.

b) Staten har gett företaget i uppdrag att utföra denna tjänst av allmänt ekonomiskt intresse genom en eller flera rättsakter.

c) Nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna följs.

d) Utvecklingen av handeln inte påverkas i en omfattning som strider mot unionens intresse.

⁽⁴⁸⁾ Domstolens dom av den 17 september 1980 i mål C-730/79, Philip Morris mot kommissionen, REG 1980, s. 2671, punkterna 11 och 12.

⁽⁴⁹⁾ Domstolens dom av den 13 juli 1988 i mål C-102/87, Frankrike mot kommissionen, REG 1988, s. 4067, punkt 19.

⁽⁵⁰⁾ Se skäl 45 i beslutet av den 10 maj 2007.

⁽⁵¹⁾ Se skälen 58 och 90 i beslutet av den 10 maj 2007.

- (96) Villkoren a och b är uppfyllda av de anledningar som beskrivs i skäl 81.
- (97) När det gäller villkoret d har kommissionen inte tillgång till några belegg för att handeln inom gemenskapen har påverkats i så stor utsträckning att stödet inte skulle uppfylla dessa villkor. I beslutet av den 10 maj 2007 krävdes att ensamrätten till distributionen av *Livret bleu* skulle avskaffas eftersom de särskilda rättigheterna i samband med distributionen av *Livret bleu* innebar en begränsning av friheten att tillhandahålla tjänster inom gemenskapen⁽⁵²⁾. Trots detta kan förmedlingsprovisionen, i den mån den inte har överkompenserat för det uppdrag att utföra en tjänst av allmänt intresse som Crédit Mutuel haft, inte anses påverka utvecklingen av handeln i en omfattning som strider mot unionens intresse.
- (98) Kommissionen kommer därför i det följande att undersöka om nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna verkligen har följts, dvs. om ersättningen i form av förmedlingsprovisionen har överskridit vad som är nödvändigt för att täcka kostnaderna för att utföra de offentliga tjänsterna, med hänsyn till intäkterna i samband med tjänsterna och en rimlig vinst för att fullgöra dessa skyldigheter⁽⁵³⁾.
- (99) I sin kontroll av att det inte förekommit någon överkompensation (se underavsnitt 7.2.5) kommer kommissionen att tillämpa en övergripande metod för perioden från och med den 27 september 1991 (se underavsnitt 7.2.1) till och med den 31 december 2005 (se underavsnitt 7.2.2). Kommissionen kommer att beakta samtliga fördelar i samband med *Livret bleu*, men kommer inte att ta med de eventuella effekterna av *Livret bleu* som lockvara, eftersom dessa inte har kunnat mätas (se underavsnitt 7.2.3). En rimlig vinst har beaktats (se underavsnitt 7.2.4), inbegripet för den inlåning som centraliserats till CDC.
- (101) Som beskrivs i skälen 75 och 76 berör detta beslut endast förmedlingsprovisionen, som inrättades den 27 september 1991, samtidigt som Crédit Mutuel ålades att centralisera sin inlåning till CDC för att finansiera subventionerade hyresbostäder. Innan dess fanns varken förmedlingsprovisionen eller centraliseringen till CDC. Därför måste kommissionens bedömning av stödets proportionalitet inledas från och med den dagen.
- (102) Kostnaderna och intäkterna i samband med utförandet av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse får alltså inte ha uppstått före den 27 september 1991. Kostnader och intäkter i samband med utförandet av den tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som finansierats genom den berörda stödåtgärden får alltså beaktas först från och med den dag då stödåtgärden (förmedlingsprovisionen) infördes. Kommissionen anser därför att den var inkonsekvent i sitt beslut om förlängning, eftersom den begränsade stödåtgärden till att gälla enbart förmedlingsprovisionen, som inrättades den 27 september 1991, men fortsatte att räkna in nettointäkterna för *Livret bleu* för perioden 1 januari 1991–27 september 1991.
- (103) Eftersom Crédit Mutuel endast kan lämna uppgifter om nettoresultatet för de användningsområden som avser det allmänna intresset och för de fria användningsområdena på årsbasis, anser kommissionen att det för år 1991 är lämpligt att enbart ta hänsyn till det nettoresultat som motsvarar perioden 27 september 1991–31 december 1991 genom att sätta nettoresultatet för helåret 1991 i relation till antalet berörda dagar, dvs. 96/365. Nettoresultatet för den inlåning som centraliserades till CDC under 1991 kan beaktas i sin helhet eftersom denna centralisering, precis som anges i skäl 101, infördes efter den 27 september 1991 och ingen del av dessa resultat per definition kan hänföras till perioden 1 januari 1991–27 september 1991.

7.2.1. Den berörda perioden inleds den 27 september 1991

- (100) I beslutet om förlängning omfattade beräkningen av nettoresultatet för *Livret bleu* för bedömningen av en eventuell överkompensation resultaten för hela år 1991⁽⁵⁴⁾. Nettointäkterna från de fria användningsområdena och användningsområdena för det allmänna intresset räknades alltså med från och med den 1 januari 1991.

⁽⁵²⁾ Se skäl 223 i beslutet av den 10 maj 2007.

⁽⁵³⁾ Se punkt 14 i gemenskapens rambestämmelser 2005.

⁽⁵⁴⁾ Se tabellerna i skälen 68, 69, 73, 75, 76 och 79 i beslutet om förlängning.

7.2.2. Övergripande metod till och med utgången av 2005 och därefter årsvis bedömning

- (104) I sitt beslut om förlängning rekommenderade kommissionen en årsbaserad metod för att fastställa förekomsten av en eventuell överkompensation. Denna metod utgick från gemenskapens rambestämmelser 2005 och innebar en avvikelse från tidigare beslutspraxis. Innan gemenskapens rambestämmelser 2005 antogs skulle kommissionen vid sin bedömning av förekomsten av en eventuell överkompensation använda en metod som kan kallas

"övergripande" och som innebar att de belopp som betalats ut under år med överkompensation kunde vägas upp av de belopp som betalats ut under år med underkompensation ⁽⁵⁵⁾.

(105) Enligt punkt 26 i gemenskapens rambestämmelser 2005 ska kommissionen tillämpa dessa rambestämmelser på icke anmält stöd om stödet har beviljats efter det att rambestämmelserna offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* och i övriga fall tillämpa de bestämmelser som var i kraft när stödet beviljades. Det berörda stödet har beviljats årsvis ⁽⁵⁶⁾ och har inte anmälts. Gemenskapens rambestämmelser 2005 offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* den 29 november 2005. Därför bör de bestämmelser som var i kraft när stödet beviljades tillämpas för perioden fram till 2006 och gemenskapens rambestämmelser 2005 bör tillämpas för perioden från och med den 1 januari 2006 och fram till dess att åtgärden avskaffades den 31 december 2008.

(106) Enligt gemenskapens rambestämmelser 2005 bör en årsbaserad metod användas om beräkningen av en eventuell överkompensation måste göras årsvis och beloppet för ett års överkompensation inte går att föra över till följande år, utom om överkompensationen inte överskrider 10 % av den årliga kompensationen ⁽⁵⁷⁾.

(107) Däremot kommer kommissionen att tillämpa en övergripande metod i sin granskning av huruvida företaget

överkomparerats för utförandet av den offentliga tjänsten för perioden innan gemenskapens rambestämmelser 2005 antogs (se skäl 104) ⁽⁵⁸⁾.

(108) Enligt den övergripande metoden ska nettoresultatet för varje år, kumulerat år för år, räknas upp med referensräntan för Frankrike den 1 januari varje år ⁽⁵⁹⁾.

7.2.3. Beaktade fördelar

(109) I punkt 17 första meningen i gemenskapens rambestämmelser 2005 anges att "[d]e intäkter som skall beaktas skall åtminstone omfatta alla intäkter som influtit i samband med tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse". Vid kontrollen av att det inte förekommit någon överkompensation måste man alltså ta hänsyn till nettoresultatet för användningsområdena av allmänt intresse och för de fria användningsområdena under undersökningsperioden. Kommissionen anser att detta resultat utgörs av de intäkter som Frankrike har skapat för Crédit Mutuel från och med den 27 september 1991 i samband med att företaget har utfört en tjänst av allmänt intresse i form av finansiering av subventionerade hyresbostäder via CDC. Dessa användningsområden hänförs i redovisningen till en viss intäkt, nämligen insättningar som har samlats in genom distributionen av *Livret bleu*. På konkurrensmässiga marknadsvillkor (utan den särskilda rätten att distribuera en skattebefriad sparprodukt) hade Crédit Mutuel inte kunnat skaffa sig dessa intäkter till samma kostnad, vilket innebär att motsvarande användningsområden och resurser måste tas med i beräkningen av den totala ekonomin för systemet med *Livret bleu*. Dessutom har Frankrike självt bekräftat att det finns en koppling mellan dessa användningsområden, *Livret bleu* och uppdraget att finansiera subventionerade bostäder genom överföring av inlåningen från dessa användningsområden till CDC från och med 1991 ⁽⁶⁰⁾. När Frankrike den 27 september 1991 anförtrödde Crédit Mutuel att utföra tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse i form av insamling av insättningar som skulle centraliseras till CDC och användas för att finansiera subventionerade hyresbostäder bekräftade Frankrike att Crédit Mutuel skulle tilldelas distributionen av *Livret bleu*. Avkastningen på användningen av de insatta medlen hos banken måste alltså från den dagen betraktas som en intäkt som Crédit Mutuel beviljats för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse.

⁽⁵⁵⁾ Det rörde sig i flertalet av fallen om företag som fått i uppdrag att utföra offentliga tjänster inom den audiovisuella sektorn (se t.ex. kommissionens beslut 2004/838/EG av den 10 december 2003 om det statliga stöd som Frankrike har genomfört till förmån för France 2 och France 3 (EUT L 361, 8.12.2004, s. 21)).

⁽⁵⁶⁾ Se fotnot 46.

⁽⁵⁷⁾ Se punkt 21 i gemenskapens rambestämmelser 2005. Crédit Mutuel (se fotnot 26) kräver att den övergripande metoden ska tillämpas i enlighet med punkt 21 andra och tredje meningen i gemenskapens rambestämmelser 2005, där det anges att om tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse varierar betydligt på årsnivå kan det undantagsvis visa sig nödvändigt med en överkompensation på mer än 10 % för vissa år. Som svar på detta påminner kommissionen om att om en sådan överkompensation "undantagsvis [...] nödvändig för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse" måste detta i enlighet med punkt 21 fjärde meningen motiveras av medlemsstaten i "anmälan till kommissionen" (vår understrykning). Den berörda åtgärden har aldrig anmälts till kommissionen, varför den anser att Crédit Mutuel inte har visat att det föreligger en sådan mycket speciell situation som undantagsvis och för vissa särskilda år motiverar en överkompensation på mer än 10 %.

⁽⁵⁸⁾ Se t.ex. kommissionens beslut 2004/838/EG av den 10 december 2003 om det statliga stöd som Frankrike har genomfört till förmån för France 2 och France 3 (EUT L 361, 8.12.2004, s. 21).

⁽⁵⁹⁾ Se kommissionens meddelande om gällande räntesatser för återkrav av statsstöd samt referens- och diskonteringsräntor för 25 medlemsländer tillämpliga från och med den 1 januari 2007 (EUT C 317, 23.12.2006, s. 2). Se även följande webbsida: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html

⁽⁶⁰⁾ Se skäl 39.

- (110) Den klagande och andra myndigheter och organ (konkurrensrådet, betänkanden från parlamentet eller forskningsorgan ⁽⁶¹⁾) anser att ensamrätten till distribution av *Livret bleu* har gjort det möjligt för Crédit Mutuel att locka nya och trogna kunder som banken sedan har sålt andra bankprodukter till än enbart *Livret bleu*. I beslutet om förlängning uteslöt kommissionen inte att *Livret bleu* kunde ha genererat indirekta intäkter genom sina effekter som lockvara ⁽⁶²⁾, men påpekade att dessa intäkter hittills inte hade kunnat mätas ⁽⁶³⁾.
- (111) Efter att ha undersökt detta ärende konstaterar kommissionen att det visserligen inte går att utesluta att *Livret bleu* har haft effekter som lockvara men att de uppgifter som kommissionen har samlat in inte gör det möjligt att mäta dessa eventuella effekter på ett tillräckligt tillförlitligt sätt.
- (112) I sina dokument antar klagandena att *Livret bleu* har effekter som lockvara, men man varken påvisar detta konkret eller bedömer dessa eventuella effekters exakta ekonomiska betydelse.
- (113) När det gäller Cabinet Glais undersökningar (se skälen 52 och 53), noterar kommissionen att Crédit Mutuel med god rätt kan hävda att dessa statistiska analyser inte på något sätt bevisar att *Livret bleu* skulle ha mätbara effekter som lockvara.
- (114) Klagandena har i sina synpunkter framfört tre subjektiva bedömningar. Med tanke på att andra banker har erbjudit sig att distribuera *Livret bleu* mot en provision på 1 % föreslår klagandena först en ungefärlig storlek på denna fördel genom att utgå från skillnaden gentemot den provision som Crédit Mutuel får, det vill säga 0,3 procent. Detta motsvarar cirka 300 miljoner franska franc per år. Man kan dock på intet sätt bevisa att Crédit Mutuels konkurrenter hade kunnat fullgöra detta uppdrag på samma villkor under den berörda perioden med denna
- ersättningsnivå på 1 %. Detta första argument är inte heller något belägg för att *Livret bleu* har fungerat som lockvara utan är snarare ett argument för att Crédit Mutuel har överkompenserats, vilket, enligt vad som kommer att visas senare, inte är fallet. Det går inte att visa att effekterna av *Livret bleu* som lockvara motsvarar skillnaden mellan förmedlingsprovisionen och den hypotetiska lägre provision som Crédit Mutuels konkurrenter har föreslagit som ersättning för att distribuera *Livret bleu*.
- (115) I den andra metod som klagandena föreslår mäter man den fördel som Crédit Mutuel tidigare åtnjutit genom att utgå från dess ökade marknadsandelar. Det går inte att använda en sådan metod för att bedöma stödet eftersom den grundar sig på antagandet att de ökade marknadsandelarna enbart beror på *Livret bleu*, och detta antagande har inte några objektiva grunder.
- (116) Den tredje bedömningen av ensamrätten grundar sig på att staten avstår från skatteintäkter genom att *Livret bleu* är skattebefriad. Om Crédit Mutuel hade velat distribuera en sparform utan att den var skattebefriad genom att erbjuda samma nettoavkastning som för *Livret bleu* oavsett insättarnas skattesituation, hade banken i praktiken ådragit sig en kostnad som motsvarar det nominella skattebelopp som insättarna (eventuellt) skulle ha erlagt. Enligt klagandena bör den sammanlagda skattefördelen i storleksordningen 4,5 miljarder franska franc under perioden 1991–1997 anses ha gett Crédit Mutuel indirekta fördelar i samma storleksordning. Detta resonemang är inte godtagbart eftersom Crédit Mutuel troligen inte skulle ha distribuerat *Livret bleu* på samma villkor om man hade varit tvungen att ta på sig hela kostnaden för skattebefrielsen, som för övrigt direkt gynnar medlemmarna.
- (117) De möjliga fördelarna i detta avseende är svåra att påvisa och kvantifiera. Den ekonomiska fördel som dras direkt av *Livret bleu* kan mätas direkt utifrån räkenskaperna för *Livret bleu*. Däremot skulle de indirekta ekonomiska fördelar som härrör från försäljningen av andra produkter eller tjänster till kunder som blivit trogna på grund av *Livret bleu* kunna bestämmas utifrån redovisningen av dessa andra produkter om det var möjligt att direkt skilja mellan försäljningen till kunder som gjorts trogna mot eller lockats till Crédit Mutuel av *Livret bleu* och försäljningen till kunder som kommit till Crédit Mutuel av andra skäl, vilket inte är fallet. Av dessa skäl har kommissionens konsult inte kunnat bedöma de eventuella effekterna av *Livret bleu* som lockvara genom att följa den redovisningsmetod som används för att bedöma de sammanlagda direkta ekonomiska fördelar som dras av *Livret bleu*.
- ⁽⁶¹⁾ Se särskilt ett yttrande från konkurrensrådet (yttrande nr 96-A-12 av den 17 september 1996, s. 8), ett informationsbetänkande från senator Alain Lambert (betänkande nr 52 av den 30 oktober 1996, s. 72) samt en undersökning av Nathalie Daley, centrumet för industriell ekonomi, Cerna (*La banque de détail en France: de l'intermédiation aux services*, februari 2001, s. 9).
- ⁽⁶²⁾ Se skälen 52 och 53 i beslutet om förlängning.
- ⁽⁶³⁾ Se skäl 67 i beslutet om förlängning: "De eventuella resultat som hänger samman med ensamrätten till distribution av *Livret bleu* har inte kunnat mätas."

- (118) Kommissionens konsults mer sofistikerade försök att bedöma effekterna av *Livret bleu* som lockvara har inte krönts med framgång. Kommissionen har därför inte ansett sig kunna ta hänsyn till den eventuella fördelen av effekterna av *Livret bleu* som lockvara vid beräkningen av huruvida det har förekommit någon överkompensation.

7.2.4. Beräkning av rimlig vinst

- (119) Vid kontrollen av att ett företag som har anförtröts att tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse inte har överkomparerats för detta bör hänsyn tas till rimlig vinst⁽⁶⁴⁾. Med rimlig vinst avses enligt gemenskapens rambestämmelser 2005 "en kapitalavkastning som tar hänsyn till den eventuella risk som företaget utsätter sig för [...]. I regel får avkastningen inte vara högre än den genomsnittliga avkastningen i den berörda sektorn under de senaste åren"⁽⁶⁵⁾.
- (120) I beslutet om förlängning⁽⁶⁶⁾ ansåg kommissionen att en rimlig kapitalavkastning på i genomsnitt 6 % borde tillämpas för användningsområdena av allmänt intresse och de fria användningsområdena. Denna avkastning, som varierar från år till år och som i genomsnitt uppgår till 6 %, motsvarar den avkastning som Crédit Mutuel ursprungligen rekommenderade: Crédit Mutuel hade redovisat beloppet för de utdelningar som gjordes under året i fråga som kostnad för eget kapital. När det gäller hänsynen till rimlig vinst vid bedömningen av förekomsten av en eventuell överkompensation i fråga om de fria användningsområdena och användningsområdena av allmänt intresse, avviker kommissionen inte från den metod som följdes i beslutet om förlängning och som beskrivs i avsnitt 7.2.5.
- (121) I beslutet om förlängning⁽⁶⁷⁾ ansåg kommissionen dock inte att den behövde ta hänsyn till rimlig vinst i fråga om insättningar som centraliserats till CDC eftersom de inte gav upphov till någon kostnad i eget kapital med hänsyn till försiktighetsreglerna, eftersom dessa insättningar inte

investerades av Crédit Mutuel utan helt enkelt överfördes till CDC. Ur försiktighetssynpunkt betraktas kreditrisken i samband med den inlåning som centraliserats till CDC som lika med exponeringen gentemot staten (Frankrike), dvs. en riskvikt på noll, vilken alltså inte kräver något eget kapital.

- (122) Om man inte tar med rimlig vinst för inlåning som centraliserats till CDC innebär detta att den sammanlagda rimliga vinsten (dels för användningsområdena av allmänt intresse och de fria användningsområdena, dels för den inlåning som centraliserats till CDC) minskar mellan 1991 och 1999 för att försvinna helt från och med 2000, efter centraliseringen till CDC av hela inlåningen 1999⁽⁶⁸⁾.
- (123) I sin skrivelse av den 1 september 2006 med synpunkter på beslutet om förlängning bekräftade de franska myndigheterna att de medel som centraliserats till CDC inte förbrukade något lagstadgat eget kapital. Trots detta förklarade de franska myndigheterna att eftersom tillämpningen av EU:s krav på kapitaltäckningsgrad inte var relevant från och med att inlåningen centraliserades i sin helhet till CDC 1999, så föreslår Crédit Mutuel att en kostnad för eget kapital, baserad på kostnaderna för andra sparprodukter och övriga medel, ska tillämpas vid beräkningen av rimlig vinst för *Livret bleu*. Kommissionen anser inte att denna metod är tillfredsställande eftersom den innebär att ett lagstadgat kapitalkrav som är beroende av det genomsnittliga kapitalkravet för andra tillgångar i Crédit Mutuel som är fullständigt fristående från *Livret bleu* ska tillämpas artificiellt på resurser som centraliserats till CDC.
- (124) Att det inte finns något behov av lagstadgat eget kapital visar att det inte finns någon kreditrisk, vilket är fallet för den inlåning som centraliserats till CDC. Insamlingen av insättningar för CDC:s räkning medför inte heller någon likviditetsrisk (med undantag för månadsrisk), eller risk för löptidstransformering, eftersom det belopp som anslås till CDC justeras varje månad i förhållande till insättningarnas utveckling och den ränta som CDC betalar överförs direkt till spararna. Det står alltså klart att denna tjänst av allmänt ekonomiskt intresse medför en låg risk för Crédit Mutuel. Det finns emellertid vissa andra typer av risk, som operativ risk, ekonomisk risk (risk för att ersättningsnivån inte täcker de kostnader som uppstår), juridisk risk och anseenderisk. Andra bankverksamheter, som distribution av aktiefonder, arvsförvaltning eller försäljning av finansiella produkter (t.ex. aktier och obligationer) förbrukar inte heller eget kapital, men är

⁽⁶⁴⁾ Se skäl 48 i beslutet om förlängning och punkt 14 i gemenskapens rambestämmelser 2005: "Ersättningen får inte vara större än vad som är nödvändigt för att täcka de kostnader som orsakats av fullgörandet av skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av offentliga tjänster, med hänsyn till intäkterna i samband med detta och till en rimlig vinst för att fullgöra dessa skyldigheter".

⁽⁶⁵⁾ Se punkt 18 i gemenskapens rambestämmelser 2005.

⁽⁶⁶⁾ Se avsnitt 2 i bilaga 1 till beslutet om förlängning, skälen 124–137.

⁽⁶⁷⁾ Se avsnitt 2 i bilaga 1 till beslutet om förlängning, skäl 132.

⁽⁶⁸⁾ Se skälen 39 och 40.

ändå mycket lönsamma. Det finns alltså ingen direkt koppling mellan förbrukning av lagstadgat eget kapital – beräknat på grundval av försiktighetsregler vars syfte inte är att värdera en verksamhets lönsamhet – och vinsten till följd av en verksamhet.

- (125) Det måste dock i detta fall konstateras att om kommissionen tillåter Crédit Mutuel att ta ut en rimlig vinst för den del av inlåningen som centraliserats till CDC, skulle det krävas en komplicerad ekonomisk bedömning för att fastställa en lämplig nivå för denna vinst. *Livret bleu* är en atypisk bankprodukt med en blandning av egenskaper som utmärker både sparkonton och checkkonton och vars inlåning är centraliserad till en offentlig myndighet. Det finns alltså inga direkt jämförbara produkter som kan användas som indikation på en rimlig vinst för någon liknande verksamhet.
- (126) I brist på tillräckligt jämförbar produkt anser kommissionen att den i detta fall kan använda två indikatorer för

att bedöma om en vinst kan anses vara rimlig i fråga om den inlåning som centraliserats till CDC. Indikatorerna är följande:

- a) Vinstmarginalen för den franska banksektorn, dvs. resultatet före skatt dividerat med omsättningen (i detta fall motsvaras bankernas omsättning av deras rörelseresultat). Vinstmarginalen beräknad med siffrorna för den franska banksektorn för den berörda perioden (från den 27 september 1991 till utgången av 2008) är i genomsnitt 23 % per år.
- b) Den franska banksektorns avkastning, dvs. resultatet före skatt dividerat med tillgångarnas värde. Den genomsnittliga årliga avkastningen för den berörda perioden i sin helhet är 45 baspunkter (0,45 %).

- (127) I tabellen nedan ⁽⁶⁹⁾ visas den franska banksektorns vinstmarginal och avkastning för perioden 1993–2008 (det finns inga tillgängliga uppgifter för åren före 1993):

⁽⁶⁹⁾ Uppgifterna i tabellen härrör från beräkningar som baseras på uppgifter från bankkommissionen: http://www.banquedefrance.fr/fr/supervi/analyses_comparatives/analyses_comparatives.htm

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 (**)
Resultat före skatt (*)	15,2	2,7	25,0	41,0	67,5	14,4	19,8	22,5	24,6	23,5	23,4	29,6	31,3	46,2	34,3	– 4,4
Rörelseresultat (*)	362,4	335,4	345,6	356,1	375,3	60,8	64,6	70,5	74,9	77,0	80,6	83,5	89,5	104,1	98,0	79,1
Vinstmarginal	4,2 %	0,8 %	7,2 %	11,5 %	18 %	23,7 %	30,6 %	31,9 %	32,8 %	30,6 %	29,0 %	35,5 %	35,0 %	44,4 %	35,1 %	– 5,6 %
Genomsnittlig vinstmarginal	22,8 %															
Tillgångar (*)	Ingen uppgift	16 333	17 216	18 291	19 894	3 052	3 394	3 452	3 783	3 793	3 960	4 390	5 275	6 041	7 061	7 699
Avkastning	Ingen uppgift	0,02 %	0,15 %	0,22 %	0,34 %	0,47 %	0,58 %	0,65 %	0,65 %	0,62 %	0,59 %	0,68 %	0,59 %	0,77 %	0,49 %	– 0,05 %
Genomsnittlig avkastning	0,45 %															

(*) Beloppen anges i miljarder franska franc före 1998 och därefter i miljarder euro.

(**) Uppgifterna för 2008 är skattningar.

(128) För att beräkna vinstmarginalen och avkastningen för Crédit Mutuel i fråga om insamlingen av insättningar som centraliserats till CDC använder kommissionen följande värden:

- a) Som nämnare i vinstmarginalen används intäkter från insamlingen av insättningar som centraliserats till CDC, dvs. det årliga beloppet för förmedlingsprovisionen.
- b) Som nämnare i avkastningen används de insättningar som överförts till CDC.
- c) Som täljare, dvs. resultatet före skatt, anser kommissionen att Crédit Mutuel med beaktande av en rimlig vinst på 4,2 % från insamlingen av insättningar till CDC, dvs. ett resultat före skatt som motsvarar 4,2 % av den förmedlingsprovision som tagits emot från CDC, inte har gynnats av någon överkompensation (se tabellen i skäl 132).

(129) När det gäller den andra indikatorn (avkastningen) noterar kommissionen att om en avkastning på 5 baspunkter betraktas som rimlig vinst på insamlingen av insättningar som centraliserats till CDC, dvs. om ett resultat före skatt på motsvarande 0,05 % av det sammanlagda beloppet för de insättningar som överförts till CDC godtas, har Crédit Mutuel inte överkomparerats för sin förvaltning av *Livret bleu* under den berörda perioden.

(130) Enligt gemenskapens rambestämmelser 2005 får den rimliga vinsten inte överstiga den genomsnittliga vinsten i den berörda sektorn under den berörda perioden. En godtagbar vinstmarginal på 4,2 % motsvarar mindre än en femtedel av banksektorns genomsnittliga vinstmarginal (22,8 %). Med hänsyn till att insamlingen av insättningar som centraliserats till CDC är en lågriskverksamhet, vilket visades i skäl 124, och därmed ger låg avkastning, anser kommissionen att en vinstmarginal på 4,2 % inte uppenbart är alltför stor och i det här fallet kan betraktas som en rimlig vinst.

(131) På samma sätt anser kommissionen att det är rimligt att ta hänsyn till en vinst på 5 baspunkter för den inlåning som centraliserats till CDC med hänsyn till den franska banksektorns genomsnittliga avkastning på 45 baspunkter under den berörda perioden och att detta utgör en låg och försiktigt satt gräns för vad som kan betraktas som en vinst som inte är uppenbart orimlig i detta fall. Denna låga vinstnivå avspeglar också på ett lämpligt sätt den låga risk som Crédit Mutuel löper i sin insamling för CDC:s räkning, precis som anges i skäl 124.

7.2.5. Kontroll av avsaknad av överkompensation

(132) På grundval av dessa överväganden har kommissionen kontrollerat att det inte förekommer någon överkompensation enligt den metod som beskrivs i underavsnitten 7.2.1–7.2.4 ⁽⁷⁰⁾, vilket återges i tabellen nedan:

(miljoner euro)

År	KOMPENSATION Förmedlingsprovision (årlig)	ÖVER- ELLER UNDERKOMPENSATION	
		Övergripande metod (*) (fram till utgången av 2005)	Årsbaserad metod (**) (från och med 2006)
1991 (27 september–31 december)	1,5	43,8	Ej tillämpligt (den globala metoden ska tillämpas till och med 2005, se underavsnitt 7.2.2)
1992	9,1	125,1	
1993	16,8	184,0	
1994	36,6	127,3	
1995	59,5	114,5	
1996	74,7	107,8	
1997	82,3	88,4	
1998	118,9	92,0	
1999	188,9	98,3	
2000	188,2	106,3	
2001	181,9	91,3	
2002	187,8	76,3	
2003	197,7	61,2	
2004	204,4	45,7	
2005	196,7	15,0	
2006	[...]		– 39,1

⁽⁷⁰⁾ Följande referensräntor har använts för år 1992–2008: 10,61; 11; 8,93; 7,94; 8,22; 7,01; 5,83; 4,77; 5,7; 6,33; 5,06; 4,8; 4,43; 4,08; 3,7; 4,62; 5,19.

(miljoner euro)

År	KOMPEN- SATION	ÖVER- ELLER UNDERKOMPENSATION	
		Övergripande metod (*) (fram till utgången av 2005)	Årsbaserad metod (**) (från och med 2006)
2007	[...]		– 24,3
2008	[...]		– 6,1

(*) Kumulerat och uppdaterat nettoresultat i miljoner euro, med beaktande av förmedlingsprovision, nettoresultat (kostnader minus intäkter), inlåning som centraliserats till CDC, fria användningsområden och användningsområden av allmänt intresse, med tillämpning av en rimlig vinst på 5 baspunkter för inlåning som centraliserats till CDC och en rimlig vinst på i genomsnitt 6 % av eget kapital som anslagits för användningsområden av allmänt intresse och fria användningsområden (se underavsnitten 7.2.1–7.2.4).

(**) Ej kumulerat och ej uppdaterat nettoresultat i miljoner euro, med beaktande av förmedlingsprovision, nettoresultat (kostnader minus intäkter), inlåning som centraliserats till CDC, fria användningsområden och användningsområden av allmänt intresse, med tillämpning av en rimlig vinst på 5 baspunkter för inlåning som centraliserats till CDC och en rimlig vinst på i genomsnitt 6 % av eget kapital som anslagits för användningsområden av allmänt intresse och fria användningsområden (se underavsnitten 7.2.1–7.2.4).

- (133) Man kan konstatera att överkompensationen vid utgången av 2005 (15 miljoner euro) är mindre än 10 % av kompensationen för 2005 (196,7 miljoner euro). Enligt punkt 21 i 2005 års rambestämmelser får detta belopp föras över till följande år. Det slutliga resultatet är en underkompensation på - 6,1 miljoner euro vid utgången av 2008 för den berörda perioden i sin helhet.
- (134) Därmed kan kommissionen dra slutsatsen att förmedlingsprovisionen inte har inneburit någon överkompensation till Crédit Mutuel för den tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som banken har anförtratts

från och med den 27 september 1991 fram till och med utgången av 2008.

8. SLUTSATSER

- (135) Kommissionen konstaterar att Frankrike olagligen har genomfört den berörda åtgärden i strid med artikel 108.3 i EUF-fördraget. Trots detta kan stödet anses vara förenligt med den inre marknaden i enlighet med artikel 106.2 i EUF-fördraget, eftersom den ersättning som har betalats ut av staten inte har varit större än vad som är nödvändigt för att täcka de kostnader som orsakats av fullgörandet av skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av offentliga tjänster, med hänsyn till intäkterna i samband med detta och till en rimlig vinst för att fullgöra dessa skyldigheter.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga stöd som Frankrike har genomfört till förmån för Crédit Mutuel på grundval av beslutet av den 27 september 1991 om fastställande av användningsområden av allmänt intresse för Crédit Mutuel är förenligt med den inre marknaden.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Republiken Frankrike.

Utfärdat i Bryssel den 24 maj 2011.

På kommissionens vägnar

Joaquín ALMUNIA

Vice ordförande